

2012-05-08

Länsstyrelsen i Skåne län

Miljöavdelningen

205 15 Malmö

Begäran om omprövning enligt 27 § förvaltningslagen av Länsstyrelsens beslut 515-1829-11 angående delvis upphävande av föreläggande om förbud mot exploatering av fastigheten 2:16, Båstad kommun

Föreningen Norrvikens Trädgårdssällskap har tidigare inkommit med en begäran om att Länsstyrelsen ska ompröva sitt beslut 515-1829-11 enligt 27 § förvaltningslagen. Föreningen har fått anstånd t o m 9 maj med att inkomma med grunderna för denna begäran.

Omprövning enligt förvaltningslagen

Enligt 27 § förvaltningslagen ska en myndighet som meddelat beslut i första instans, såsom i det nu aktuella ärendet enligt 26 kap 9 § miljöbalken (MB), ändra sitt beslut om det är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av annan anledning och det kan ske snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild. En vanlig anledning till att ett beslut bör ändras är att beslutsmyndigheten vid beslutstillfället inte kände till alla de omständigheter som behövdes för att fatta ett riktigt beslut.

Det handlar i detta fall inte om ett gynnande beslut för någon enskild, utan om ett delupphävande av ett förbud. Enligt allmänna principer om förvaltningsbesluts

rättskraft har sedan länge gällt att förbud, förelägganden och liknande betungande beslut kan ändras i både mildrande och skärpande riktning. I detta ärende har dessutom NTAB inkommit med vilseledande uppgifter som sedermera lagts till grund för beslut. Dessa faktorer talar för att en omprövning är möjlig och att en sådan bör ske. Enligt förarbetena till förvaltningslagen (prop 1985/86:80 s 42) är det viktigt att myndigheterna tar tillvara alla de möjligheter de har att snabbt och enkelt ändra sina beslut om dessa visar sig vara oriktiga.

Beslutsunderlaget

I den skrivelse som NTAB inkom med som svar på Länsstyrelsens underrättelse 11-07-29 uppger bolaget att under den process som gällde detaljplanen 2009-2010 skulle såväl Länsstyrelsen som regeringen enligt bolaget funnit att den MKB, som innefattade en groddjursinventering från 2008, visat att exploateringsplanerna inte borde omprövas med hänsyn till förekomsten av större vattensalamander. NTAB förutsatte i samma skrivelse dessutom att Länsstyrelsen omgående skulle meddela dispens enligt artskyddsförordningen (AF).

Bolagets återgivande av de beslut som rörde detaljplanen är missvisande. Länsstyrelsen berörde över huvud taget inte frågan om påverkan på den större vattensalamandern i sitt beslut (403-85224, -;85233, -;85235-8). Regeringen däremot gick in på frågan om hotade arter, men fann att det underlag som förelåg var tillräckligt för ett ställningstagande om att förekomsten av större vattensalamander inom eller i närheten av planområdet inte utgjorde hinder mot genomförande av planen. Regeringen konstaterade dock att dispens kunde komma att behövas enligt 14 § AF för de enskilda arbetena. Av dessa båda beslut kan man således inte dra slutsatsen att frågan om skydd av större vattensalamander är slutligt avgjord.

Den naturutredning bolaget hänvisade till och som låg till grund för beslutet angående detaljplanen är dessutom undermålig. Undersökningen utfördes under ett enda besökstillfälle i september 2008. Ekologigruppen, som utförde utredningen, kommenterade i en intervju i SVT Sydnytt 2008-09-26 sin egen utredning som otillräcklig. Se bilaga 1. Eftersom den utredning som exploitören tog fram 2008 inte omfattade hela planområdet, utfördes en kompletterande undersökning av Marika Stenberg och Per Nyström, "Förutsättningar för den större vattensalamandern intill Norrvikens trädgårdar", 2008-09-26. Se bilaga 2.

Den större vattensalamandern har enligt ArtDatabanken vid ett flertal tillfällen iakttagits i Norrvikenområdet. År 2010, således efter Länsstyrelsens och regeringens ovan nämnda beslut och efter det att detaljplanen vunnit laga kraft, har ArtDatabanken registrerat fynd på den nu tilltänkta byggplatsen Boarp 2:16.

NTAB uppmanades i nuvarande ärende även att inkomma med kompletterande uppgifter. Bolaget lät Calluna göra en utredning som enligt bolaget visade att punkthusen inte skulle komma att skada eller störa den större vattensalamandern. Efter att Länsstyrelsen åter besökt platsen tillskrevs bolaget i ärende 515-24515-11 angående ytterligare frågor om de avvattande åtgärderna samt påverkan på större vattensalamander och våtmarkerna. Av bolagets svar 120127 framkommer bl a att vattenförsörjningen till våtmarken minskat på grund av bolagets åtgärder, att ytterligare påverkan på våtmarken är att vänta, att inga åtgärder för att minska negativ påverkan på våtmarken har vidtagits eller planeras, att det fördjupade diket tar övervintringsplatser för groddjur i anspråk samt att arbetsföretaget kommer att störa arten större vattensalamander. Bolaget ansökte samtidigt återigen om dispens enligt 14 § AF.

Efter bolagets senaste yttrande, där det således klart framgår att otillåten påverkan på större vattensalamander förekommer och riskerar fortsätta, beslutade Länsstyrelsen ändå att upphäva förbudet mot exploatering inom del av området. Länsstyrelsen tycks mena att det rör sig om olika områden, och att detta område inte skulle utgöra habitat för den större vattensalamandern. Detta är en missuppfattning. Här är det fråga om ett och samma område som i sin helhet utgör ett viktigt habitat för den större vattensalamandern.

Norrvikens Trädgårdssällskap anser att det beslutsunderlag Länsstyrelsen grundar sitt senaste beslut på är uppenbart oriktigt. Beslutet har därför blivit felaktigt och måste följaktligen omprövas. För att visa att omständigheter föreligger som talar för att beslutet är fattat på felaktig grund har föreningen låtit Daniel Gustafsson, en av landets främsta experter på den större vattensalamander och dess livsmiljö, göra en undersökning av platsen under sista helgen i april i år. Av denna undersökning framkommer att området på fastigheten Boarp 2:16 som har exploaterats och där bostäder planeras byggas innehåller eller har innehållit miljöer av hög kvalitet för större vattensalamander. Småvattnet, som har påverkats negativt av NTAB:s otillåtna dikning 2011, har troligen nyligen varit fortplantningslokal för större vattensalamander. Den större vattensalamandern finns med stor sannolikhet kvar i närområdet. Se bilaga 3.

Det aktuella området utgör således boplats och fortplantningsområde för den större vattensalamandern. Det är enligt 4 § AF förbjudet att avsiktligt störa denna art, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är vidare förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Enligt EU-kommissionens vägledningsdokument (Vägledning för strikt skydd för djurarter av intresse för gemenskapen, slutlig version februari 2007) måste även fortplantningsområden och viloplats skyddas när de inte används. Det är vidare viktigt att platsens ekologiska funktion bibehålls. Gemensamt för åtgärder rörande djurens olika uppehållsplatser är att dessa inte får påverkas av mänskliga aktiviteter på ett sådant sätt att platserna förlorar sin kontinuerliga ekologiska funktion för den berörda arten. Med detta avses att ingreppet inte får vara så omfattande att

området tappar de egenskaper som gör det betydelsefullt för arten i fråga. Bestämmelsen gäller oavsett om åtgärden är avsiktlig eller ej. Det finns i det nu aktuella ärendet en uppenbar risk för att exploateringen innebär en bortträngning av den större vattensalamandern från habitatet, vilket även riskerar en stor påverkan på reproduktionen. Habitategenskaper som är viktiga för just den större vattensalamandern är att det finns våtmarker, särskilt små och grunda dammar eller tjärnar, men även tillgång till goda landmiljöer i anslutning till dessa våtmarker. Den planerade exploateringen kommer att ändra hela områdets ekologiska funktion.

Slutsats

Mot bakgrund av ovan angivna omständigheter – NTAB:s vilseledande information, registrerat fynd av större vattensalamander på den tilltänkta byggplatsen Boarp 2:16, Länsstyrelsens missuppfattning av habitatets omfång – samt med stöd av Daniel Gustafsons utlåtande, måste Länsstyrelsens beslut att upphäva förbudet om exploatering för de tre punkthusen omprövas. Om så inte sker, bidrar Länsstyrelsen till att Sverige inte lever upp till sina åligganden enligt art- och habitatdirektivets krav. I detta sammanhang kan nämnas att EU-kommissionen för närvarande har ett flertal ärenden under utredning som rör Sveriges bristande tillämpning av just detta direktiv.

Dispens enligt 14 § artskyddsförordningen

Även om det i dagsläget inte direkt handlar om möjligheten till dispens från fridlysningsbestämmelsen i 4 § AF vill jag ändå nämna denna bestämmelse.

Inom området finns således dokumenterat åtminstone en fridlyst art, större vattensalamander. För den exploatering det nu handlar om, inklusive de tre punkthusen, krävs därigenom dispens enligt 14 § AF.

Dispens får som endast lämnas under vissa i förordningen upptagna förutsättningar. Dessa är att:

- det inte finns någon annan lämplig lösning
- dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, och
- dispensen behövs
 - a) för att skydda vilda djur och växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter,
 - b) för att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom
 - c) av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse
 - d) för forsknings- och utbildningsändamål
 - e) för återinplantering eller återinförsel av arten eller för den uppfödning av en djurart eller den artificiella förökning av en växtart som krävs för detta eller

f) för att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i liten omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar i liten mängd.

Samtliga tre förutsättningar måste vara uppfyllda. I nu gällande ärende finns inte förutsättningar att ge dispens. Det finns andra lämpligare lösningar, dispensen skulle försvåra upprätthållande av gynnsam bevarandestatus av arten och ingen av de övriga förutsättningarna är aktuella. NTAB har heller inte visat att så skulle vara fallet.

Dag som ovan

Gunilla Högberg Björck

Bilagor:

1. CD, Intervju med ekologigruppen i SVT Sydnytt, 2008-09-26
2. Marika Stenberg och Per Nyström, "Förutsättningar för den större vattensalamandern intill Norrvikens trädgårdar", 2008-09-26.
3. Daniel Gustafsson, "Utlåtande över exploatering av ett salamanderhabitat på fastigheten Boarp 2:16, Båstads kommun", 2012-05-03